



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2884/2016
22.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Весне Субић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живко Остојић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије МО ВП ... Нови Сад, коју заступа Војни правобранилац Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1406/16 од 09.09.2016. године, у седници одржаној 22.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1406/16 од 09.09.2016. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиоца и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П 8952/14 од 03.03.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 8952/14 од 03.03.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се наложи туженој да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за период од 17.07.2012. године, па до 31.05.2015. године исплати износ од 338.797,56 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2015. године, у року од осам дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, као и да му на име затезне камате на износ од 338.797,56 динара исплати износ од 82.077,16 динара па до коначне исплате, у року од осам дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, те да му на име ренте исплаћује месечни износ од 9.659,47 динара, почев од 01.06.2015. године сваког месеца за претходни месец, од 01. до 05. у месецу за претходни месец, док за то буду постојали законски разлози, са законском затезном каматом на доспеле, а неисплаћене износе до коначне исплате, све у року од осам дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, као и да му накнади трошкове овог поступка, онолико колико буду изнели са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате у року од осам дана по пријему пресуде. Ставом трећим диспозитива, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 12.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1406/16 од 09.09.2016. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади материјалну штету у износу од 338.797,56 динара на име разлике између инвалидске пензије коју тужилац прима и изгубљене зараде код тужене за период 17.07.2012. – 31.05.2015. године, са законском затезном каматом на наведени износ почев од 01.06.2015. године до исплате, и доспелу законску затезну камату на напред наведени износ, у висини од 82.077,16 динара, а у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату месечне ренте у износу од 9.659,47 динара, почев од 01.06.2015. године, сваког месеца од 01. до 05. у месецу за претходни месец, док за то буду постојали законски услови, са законском затезном каматом на доспеле а неплаћене износе од дана доспелости до исплате као и у делу о трошковима поступка, првостепена пресуда је укинута и предмет упућен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 и 55/14) па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана пресуда, тужилац је вршећи војну службу у ЈНА од 01.04.1992. године, учествовао у борбеним дејствима (простор бивше СФРЈ), све до јуна 1996. године. Затим је наставио службу у војсци, најпре у... до 1998. године, затим у ... до фебруара 2002. године, а након тога у Војсци РС у ... где је службовао све до пензионисања 01.12.2006. године. У време пензионисања тужилац је био стар ... година, а остварио је право на инвалидску пензију, пошто је оглашен трајно неспособним за службу у Војсци Србије, због паничног поремећаја и посттрауматског стресног поремећаја – парцијалног, као последица догађања из периода рата. Инвалидска пензија је тужиоцу одређена од 30.11.2006. године, решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 19.02.2007. године. Тужбом поднетом 25.12.2014. године тужилац потражује накнаду материјалне штете у виду доспеле штете (у висини разлике између инвалидске пензије коју тужилац остварује и плате коју би остварио да није дошло до штетног догађаја) и у виду ренте почев од 01.06.2015. године. Тужилац је водио спор против тужене ради исплате материјалне штете у виду доспеле штете и ренте, коју штету је трпео услед повређивања тј. рањавања на ратишту током 1992. године и погоршања стања, а огледа се у разлици између плате коју би примао да се није разболео и пензије коју тренутно прима за период од 17.08.2009. до 10.07.2012. године, са законском затезном каматом, те ради исплате месечне ренте почев од 01.08.2012. године убудуће. Тужбени захтев по наведеним основима правноснажно је одбијен пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 173/14 од 05.09.2014. године којом је преиначена првостепена пресуда П1 1017/12, уз оцену Апелационог суда у Новом Саду да је потраживање тужиоца застарело у смислу одредбе члана 377. ЗОО.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио оцењујући да је његово потраживање накнаде штете застарело на основу чл. 360. и 377. ЗОО. Ово стога што се штета коју тужилац трпи везује и у узрочно-последичној је вези са његовим учешћем у ратним дејствима на подручју бивше републике СФРЈ, а као припадника ЈНА, чији је припадник био од 01.04.1992. године од када је и учествовао у ратним дејствима и последица је извршеног дела оружане побуне из члана 124. КЗ СРЈ, за које је прописан рок застарелости кривичног гоњења од 15 година.

Побијаном правноснажном пресудом делимично је преиначена првостепена пресуда тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади материјалну штету на име разлике између инвалидске пензије коју тужилац прима и изгубљене зараде за тражени период од 17.07.2012. до 31.05.2015. године као и законску затезну камату на досуђене износе, док је у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату месечне ренте, са законском затезном каматом и делу којим је одлучено о трошковима, првостепена пресуда укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Другостепени суд је оценио да потраживање тужиоца није застарело. Према разлозима образложења побијане пресуде материјална штета настала у периоду од 17.07.2012. до 31.05.2015. године, а коју тужилац потражује је вануговорна штета настала сваког месеца, на дан када је по редовном току ствари тужилац требало да прими плату, односно када је примао инвалидску пензију. Стога се за ову штету односно њену накнаду примењују рокови застарелости из члана 376. ст. 1. и 2. ЗОО, а почетак рока застарелости има рачунати од доспелости сваког појединачног месечног износа разлике између плате коју би тужилац остварио да и даље ради код тужене и инвалидске пензије коју прима.

Другостепени суд је у побијаној пресуди оценио и да битне чињенице у вези са захтевом за исплату ренте нису правилно утврђене јер је у поступку требало утврдити тачан износ који би тужилац зарађивао у тренутку пресуђења, што је изостало, због чега је првостепену пресуду у том делу укинуо, као и у делу о трошковима поступка и предмет упутио првостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује да је побијаном другостепеном пресудом погрешно примењено материјално право.

Према одредби члана 377. став 1. Закона о облигационим односима, када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења. Штета коју тужилац трпи у узрочно-последичној је вези са његовим учешћем од 01.04.1992. године, као припадник ЈНА, у ратним дејствима на подручју бивше републике СФРЈ. Према томе, штета је проузрокована извршењем кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије, за коју је прописан рок застарелости кривичног гоњења од 15 година, па потраживање накнаде штете на основу цитиране одредбе Закона о облигационим односима застарева у року од 15 година. С обзиром на изложено и чињеницу да је тужба поднета 25.12.2014. године, правилан је закључак првостепеног суда да је тужиочево потраживање накнаде материјалне штете застарело јер је застарелост кривичног гоњења за наведено кривично дело чијим је извршењем тужиоцу

проузрокована штета, у најповољнијем случају за тужиоца, наступила 23.05.2007. године (по протеку рока од 15 година од дана признања бивших република СФРЈ 22.05.1992. године). При томе је тужилац отишао у пензију дана 30.11.2006. године решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 19.02.2007. године, којим му је признато право на инвалидску пензију и утврђен њен износ, а што је све било пре протекла рока застарелости кривичног гоњења од 15 година.

Врховни касациони суд указује да на застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом није од утицаја моменат сазнања за коначни обим штете, јер је реч о року застарелости чијим протеклом оштећени апсолутно губи право на потраживање накнаде штете. При томе, треба имати у виду и да је Апелациони суд у Новом Саду, због застарелости потраживања, пресудом Гж1 173/14 од 05.09.2014. године, одбио тужбу тужиоца ради исплате материјалне штете у виду доспеле штете и ренте настале услед повређивања тј. рањавања тужиоца на ратишту током 1992. године и погоршања стања, која се огледа у разлици између плате коју би примао да се није разболео и пензије коју тренутно прима за период од 17.08.2009. до 10.07.2012. године са законском затезном каматом, те ради исплате месечне ренте почев од 01.08.2012. године убудуће.

Како је другостепеном пресудом погрешном применом материјалног права преиначена првостепена пресуда, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић